

Ruina idolorum – ikonografija kršćanskog idoloklazma između Istoka i Zapada

Rad problematizira neke vidove idoloklazma - vjerski motiviranog uništenja poganskih idola od kršćanskih svetaca ili klerika i laika, što postaje uobičajena praksa kršćanskog svijeta od trenutka kad kršćanstvo biva potvrđeno službenom religijom. Tad se rađa zanimljiv vizualni motiv uništavanja/razbijanja idola. Autori u tekstu uspoređuju prikaze idoloklazma nastale na europskom i ruskom prostoru od umjetnika koji su se nerijetko oslanjali na iste tekstualne predloške, koje su različito tumačili. Ključni modeli kojima su prikazivali pad idola imaju puno zajedničkog: razbijanje 'demonskih' kipova čekićima, njihovo bacanje na pod ili njihovo čudesno uništenje izazvano molitvom ili naredbom nekog sveca. Ipak, postojale su razlike. Zapadni umjetnici često prikazuju razbijanje tijela idola na komade kako bi naglasili kršćansku ideju beznačajnosti i nemoći poganskih pseudo-bogova. Ovaj način prikazivanja nije bio u uporabi kod ruskih iluminatora i ikonopisaca; umjesto toga, oni su prikazivali kameni ili brončani lik idola kao 'živo' tijelo koje se previja i savija prije nego li padne, kao da se pokorava Kristu i njegovim svecima. Od 12. stoljeća europski su umjetnici često naglašavali demonsku prirodu poganskih kipova i poganskih kultova pripisujući im oznake zlih duhova: kipovi su izgledali poput demona, dijelili su s njima stupove i baze ili bi demoni bježali od razbijenih idola kao od opsjednutih tijela nakon egzorcizma. U srednjovjekovnoj ruskoj ikonografiji, koja je tijesno slijedila bizantske vizualne modele, prikazujući idole kao grčko-rimske kipove, takva demonizacija likova nije bila uobičajena.

Prijevod s engleskoga: Sara Pehnc